

Název školy: Střední odborné učiliště, Domažlice, Prokopa Velikého 640

Číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0639

Název materiálu: Vy_32_INOVACE_03.05

Téma sady: Občanské právo – dědické právo

Ročník: Nástavbové studium, 1.-4. ročník studijních oborů

Datum vzniku: únor 2013

Autor: Mgr. Šárka Fišrová

Anotace: Tato prezentace je zaměřena na dědické právo.
Zahrnuje výklad, opakování, práci s textem.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Dědické právo

Právní úprava dědického práva

Dvě základní právní normy:

- 1) Občanský zákoník – nabytí dědictví, odmítnutí dědictví, vydědění, přechod dluhů...
- 2) Občanský soudní řád – úprava řízení o dědictví, jednací řád pro okresní a krajské soudy

Předpoklady dědění

Zákon stanoví podmínky ,za jakých může dojít k realizaci dědického práva, tedy přechodu zůstavitelova majetku na dědice:

Smrt
zůstavitele

Právní důvod
dědění

Existence
dědictví

Způsobilý
dědic

Smrt zůstavitele

Základním předpokladem k realizaci dědického práva je smrt člověka, jehož majetek má v případě jeho smrti přejít na jiné subjekty.

Smrt fyzické osoby se prokazuje úředním zjištěním smrti a vydáním úmrtního listu. Pokud nelze smrt určité osoby úředně zjistit a vydat úmrtní list, rozhodne soud na návrh např. manžela, dědice, dlužníka, věřitele o prohlášení fyzické osoby za mrtvou. Po uplynutí jednorochní lhůty určené ve vyhlášce vydá soud rozsudek o prohlášení za mrtvého, v němž uvede den, který platí za den smrti nezvěstného. Zjistí-li soud dodatečně, že dotyčný žije, zruší své rozhodnutí o prohlášení za mrtvého.

Existence dědictví

Do dědictví patří zejména:

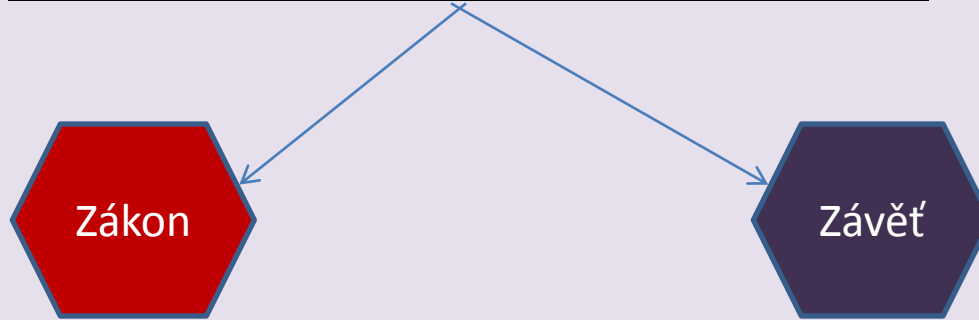
- věci v individuálním vlastnictví
- pohledávky zůstavitele, pokud jeho smrtí nezanikly
- práva autorská, práva z vynálezů a objevů

Každý dědic dědí kromě aktiv také pasiva, tedy dluhy zůstavitele. Výjimkou jsou dluhy, které smrtí zůstavitele zanikly, protože byly vázány jen na osobu zůstavitele.

Součástí dědictví nejsou peněžité nároky z nemocenského pojištění, ze sociálního zabezpečení a pojistné plnění z pojištění osob.

Právní důvod dědění

Občanský zákoník upravuje dva právní důvody dědění

Jedná se o dědění ze závěti nebo ze zákona, jiný důvod dědění zákon nezná.

Kdo nedědí:

- 1) Ten, kdo uskutečnil úmyslný trestný čin proti zůstaviteli, jeho manželu, dětem nebo rodičům.
- 2) Ten, kdo zabrání zůstaviteli pořídit závěť, nebo donutí zůstavitele závěť odvolat.

Dědění ze závěti

Závěť je jednostranný projev vůle, komu má v případě smrti zanechaný majetek připadnout. Pořizovatelem musí být pouze osoba, která je způsobilá závěť pořídit. Osoba způsobilá pořídit závěť je ta, která dosáhla věku 18 let a nebyla zbavena způsobilosti soudem (závěť ve formě notářského zápisu může pořídit i osoba starší 15 let).

Občanský zákoník připouští jen tři formy závěti:

- 1) Holografní
- 2) Allografní
- 3) Notářský zápis

1) Závěť holografní

= závěť vlastnoruční, musí být sepsána vlastní rukou, vlastnoručně podepsána s vlastnoručně uvedeným datem sepsání. Podpis musí být pod textem, jakýkoliv text pod podpisem je právně neplatný.

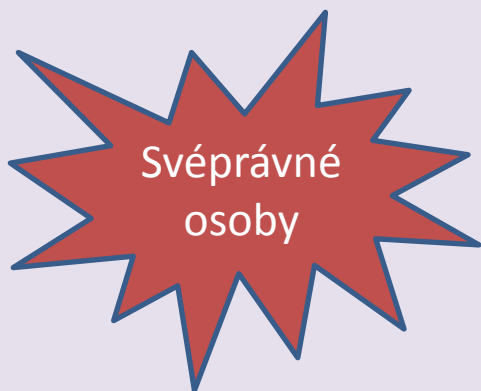
2) Závěť allografní

= může být sepsána na psacím stroji, na počítači, vytištěná nebo napsaná cizí rukou. Pořizovatel musí být vlastnoručně podepsán. V době podpisu musí být přítomni dva svědci. Svědci svými podpisy stvrzují, že v závěti je obsažena poslední vůle zůstavitele.

3) Závěť notářským zápisem

Zůstavitel může projevit svou poslední vůli i do notářského zápisu.

Svědci poslední vůle:

Obsah závěti

Závěť má přesně stanovené obsahové náležitosti:

- co nejpřesnější identifikace pořizovatele
- koho pořizovatel stanovuje dědicem
- majetek, se kterým se disponuje(celý nebo jen některé věci)

Pokud je více dědiců, musí být ze závěti patrné, jaké podíly nebo věci a práva každému mají připadnout. Jestliže nejsou podíly určeny, platí, že jsou stejné.

Jakékoli podmínky připojené k závěti nemají právní následky. Nelze vázat nabytí dědictví na splnění určité podmínky, jak má s kterou věcí zanechaného majetku nakládat.

Neopomenutelní dědici

- 1) Nezletilý potomek – musí dostat alespoň takový podíl majetku, který mu náleží ze zákona
- 2) Zletilý potomek – musí dostat alespoň polovinu dědického podílu ze zákona

Zrušení závěti

Pozdější
zavěti

Odvoláním
zavěti

Zničením
listiny

Dědění ze zákona

V případě, že zůstavitel zemře bez zanechání závěti, dochází k dědění ze zákona. Občanský zákoník rozděluje dědice do čtyřech skupin.

První dědická skupina

Do první skupiny patří nejbližší členové rodiny. Jsou to především manžel – manželka a děti, všichni stejným dílem. Nedědí-li některé dítě, nabývají jeho dědického podílu jeho děti. U dětí nerozhoduje manželský nebo nemanželský původ, nečiní se rozdíl mezi pokrevními a osvojenými dětmi. Dědicem je také již počaté dítě, které se narodí manželce zůstavitele do 300. dne po zániku manželství.

Druhá dědická skupina

Nedědí-li zůstavitelovi potomci, dědí manžel – manželka, zůstavitelovi rodiče a ti, kteří žili se zůstavitelem ve společné domácnosti nejméně jeden rok před jeho smrtí. V této skupině je zvýhodněn manžel – manželka, protože mu připadá nejméně jedna polovina dědictví. Nedědí-li manžel – manželka, dělí se ostatní dědici této skupiny o dědictví rovným dílem.

Osoby tzv. spolužijící v jedné domácnosti musí splňovat tyto požadavky:

- žít ve společné domácnosti se zůstavitelem
- toto spolužití musí trvat nejméně jeden rok před smrtí zůstavitele
- tato osoba musí o společnou domácnost pečovat

Třetí dědická skupina

Nedědí-li manžel – manželka ani žádný z rodičů, dědí stejným dílem zůstavitelovi sourozenci a ti, kteří s ním žili nejméně rok ve společné domácnosti. Nedědí-li sourozenci, dědí jejich děti, tedy synovci a neteře.

Čtvrtá dědická skupina

Nedědí-li nikdo ze třetí dědické skupiny, dědí prarodiče zůstavitele popřípadě jejich děti. Nedědí-li některá z těchto osob, připadá podíl jejím dětem tj. strýci a tetě zůstavitele.

Odúmrť – dědictví, které nenabude žádný dědic.. Tento majetek přechází do rukou státu. Za dluhy stát odpovídá jen do výše hodnoty nabytého majetku.

Vydědění - zůstavitel si nepřál, aby dotyčný dědic dostal podíl jeho majetku. Podle občanského zákoníků může zůstavitel dědice vydědit za těchto podmínek:

V rozporu s dobrými mravy neposkytl zůstaviteli potřebnou pomoc (v nemoci, ve stáří...)

O zůstavitele neprojevuje zájem

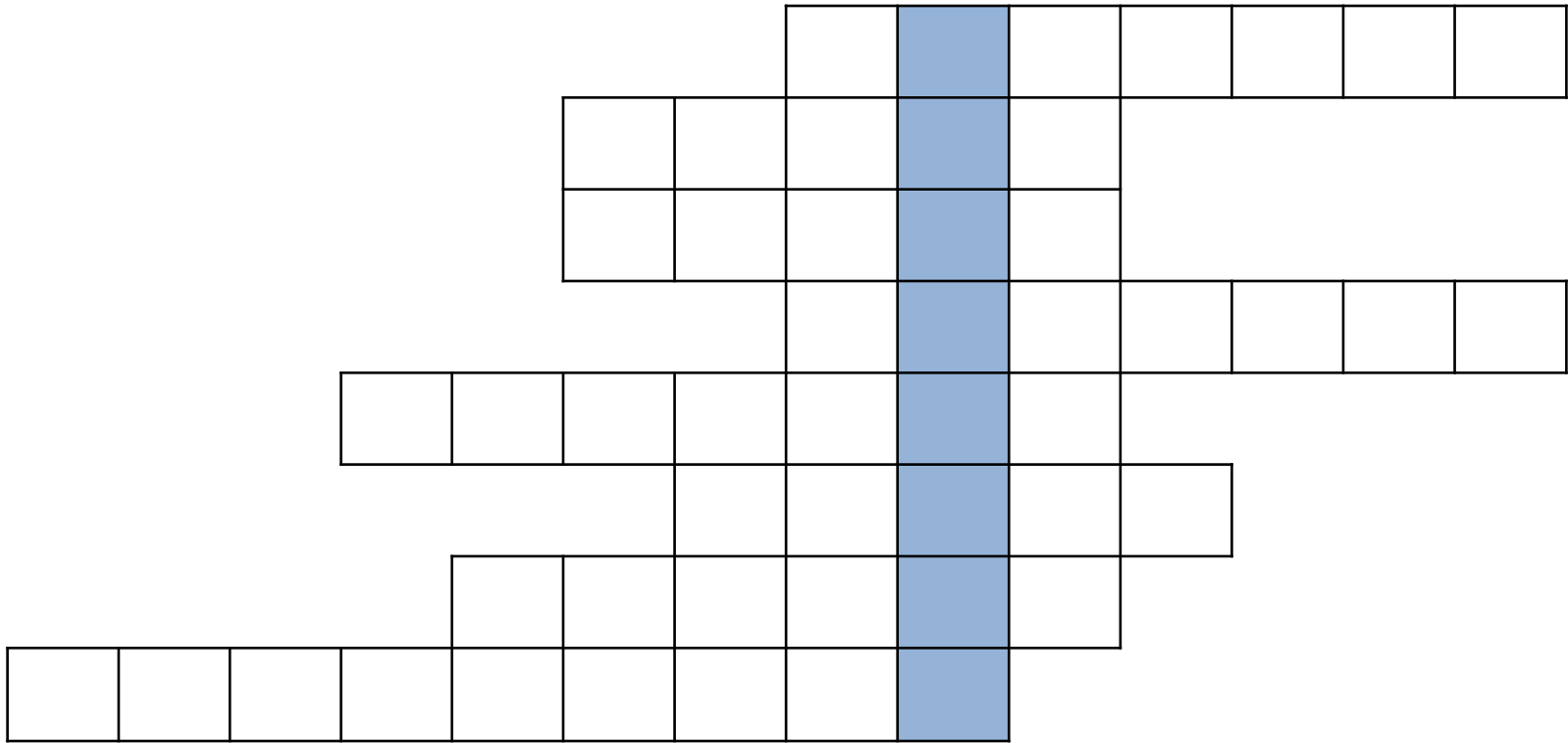
Byl odsouzen pro úmyslný trestní čin odnětí svobody v trvání nejméně jednoho roku

Trvale vede nezřízený život

Test – opakování dědického práva:

- 1) Jaké dva právní důvody dědění upravuje občanský zákoník?
- 2) Jakým způsobem může sepsat zůstavitel poslední vůli?
- 3) Co znamená závěť allografní?
- 4) Za jakých podmínek může zůstavitel vydědit potomka?
- 5) Jak rozděluje občanský zákoník dědice v případě dědění ze zákona?
- 6) Kdo je neopomenutelný dědic?
- 7) Jakým způsobem se dá zrušit závěť?
- 8) Jaké jsou předpoklady dědění?

- Obhájce u soudu
- Poslední vůle
- Instituty, které zajišťují spravedlnost
- ... základních práv a svobod
- Zabavení majetku
- Právník, který ověřuje listiny, podpisy, poskytuje právní rady
- Nejvyšší zákon v ČR
- Příslušnost k určitému státu

							A	D	V	O	K	Á	T
		Z	Á	V	Ě	Ť							
		S	O	U	D	Y							
					L	I	S	T	I	N	A		
		E	X	E	K	U	C	E					
					N	O	T	Á	Ř				
			Ú	S	T	A	V	A					
O	B	Č	A	N	S	T	V	Í					

Pomocí občanského zákoníku vyhledej tyto informace:

- 1) Odmítnutí dědictví
- 2) Přechod dluhů
- 3) Správce dědictví
- 4) Ochrana oprávněného dědice

Odpovědi - vyhledané informace:

- 1) Odmítnutí dědictví** – dědic může dědictví odmítnout ústním prohlášením u soudu nebo písemným prohlášením jemu zasláným. Prohlášení o odmítnutí dědictví může dědic učinit do jednoho měsíce ode dne, kdy byl soudem vyrozuměn o následcích odmítnutí. Prohlášení o odmítnutí nelze odvolat.
- 2) Přechod dluhů** – dědic odpovídá do výše ceny nabytého dědictví za zůstavitelovy dluhy, které na něj přešly zůstavitelovou smrtí. Je-li více dědiců, odpovídá za dluhy podle poměru, co z dědictví nabyli. Není-li možno uhradit dluh z dědictví, může stát použit k úhradě i věci, které jsou předmětem dědictví a které svou hodnotou odpovídají výši dluhu.
- 3) Správce dědictví** – vykonává až do skončení projednání dědictví soudem správu dědictví. Správce při výkonu své funkce vykonává práva a plní povinnosti, které ke svěřenému majetku příslušely zůstaviteli. Odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením svých povinností. Dokud správa dědictví trvá, nemohou dědici s majetkem náležejícím do dědictví nakládat. Odměnu správce dědictví a náhradu výdajů je povinen zaplatit dědic.
- 4) Ochrana oprávněného dědice** – zjistí-li se po projednání dědictví, že oprávněným dědicem je někdo jiný, je povinen ten, kdo dědictví nabyl, vydat oprávněnému dědici majetek, který z dědictví má. Neoprávněný dědic má právo, aby mu oprávněný dědic nahradil náklady, které na majetek z dědictví vynaložil. Ustanovení platí i tehdy, jestliže dědictví připadlo státu.

Citace:

1. Tomanová, Jaroslava a kol. Základy práva (nejen pro školy). Olomouc, 2010, ISBN 978-80-7326-183-2.
2. Jirásková, Věra. Občan v demokratické společnosti. Praha, 1999, ISBN 80-85850-78-8
3. www.pravni-poradna-praha.cz